tres fratres crucifigun-tur.

scio, quod animæ meæ prodest, id faciã, nec possum ab hac sententia remoueri. Lysias introgressus, obduxit velum: & post extens, ex tabella recitauit sententiam, dicens: Claudius, Asterius, Neon fratres Christiani, deos blasphemantes, & sacrificare renuentes, ante atrium Crucis affigantur, & corpora eorum auibus laceranda relinquantur. Et subiecit: Curent hæc Claudius Commentariensis, & Archelaus spiculator. Anteq̃ aũt ducerentur, recepti sunt in custodiam. IV.

Donuinæ martyrium.

PERDVCTA est à Commentariensi Donuina, dixitq; Eulalius Cõmentariensis: Astat Donuina. Lysias ait: Vido mulier, qui ignes & quæ tormenta patentur tibi: si ergo vis illæsa abire, offer diis libamina. Donuina respondit: Non faciam, ne in ignem æternum & tormenta perpetua incidam: Deum colo & Christum eius, qui fecit cœlum & terram, & quæ in eis sunt. Dij vestri ex lapide & ligno ab hominibus fabricati. Lysias dixit: Vestibus nudatam extendite, & omnia eius membra virgis laceratè. Cum verberaretur, Archelaus spiculator ait: Per sublimitatem tuam, Donuina iam extincta est. Lysias dixit: Iactetur corpus eius in profundum fluminis.

Theonillæ certamen egregium.

EVLALIVS Commentariensis ait: Theonilla adest. Lysias ait: Vidisti mulier, quæ supplicia & quæ flammæ afflixerint eos qui non parauerunt: quamobrem da honorem diis, & sacrifica, vt possis ab his pœnis liberari. Theonilla respondit: Ego illum timeo, qui potestatem habet animam & corpus mittere in gehennam ignis, qui crematurus est eos qui deficiunt à Deo & colunt dæmones. Lysias dixit: Contundite alapis faciem eius, prosternite, ligate pedes, & fortiter excruciate. Theonilla dixit: Bonum ne tibi & æquum videtur, mulierem ingenuam his afficere tormentis? tu scis, non latet Deum quod agis. Lysias dixit: Suspensam capillis cædite & in faciem. Theonilla exuta vestibus dixit: Non te pudet me denudâsse, cum in me etiam matrem tuam & vxorem eiusdem sexus afficias dedecore? Lysias dixit: Habes virum, an vidua es? Theonilla dixit: Vidua sum iam ab annis viginti tribus, & propter Deum meũ sic permansi, ieiuniis, vigiliis, & orationibus vacans propter Deum, quem cognoui postquam immunditiis renunciaui. Lysias dixit: Radite caput eius nouaculis, vt amplius erubescat: cingite rubo siluestri, extendite ad quatuor palos, & corpus totum verberate, sed & carbones super ventrem imponite, atque ita consumatur. Quod cum fecissent Eulalius Commentariensis & Archelaus spiculator, dixerunt: Domine, iam mortua est. Lysias ait. corpus eius insuite culeo, & proijcite in aquas. Eulalius Commentariensis & Archelaus spiculator dixerunt: Ita fiet, & factum est. Passi sunt sancti Martyres apud Ægæam sub Lysia Proconsule, decimo Calendas Septembris. Diocletiano & Aristobulo Consulibus, regnante Domino nostro Iesu Christo, cui est honor & gloria in secula sæculorum, Amen. V.

Is annus est ann. Christi 281

ANN. 40.

DE S. TIMOTHEO ET APOLLINARE MARTYRIBVS, PER D. GREGORIVM ARCHIEPISCOPVM TVRONENSEM, DE gloria martyrum cap. 54.

23. AVG.

Vides quod olim in honorem Sanctorũ ecclesiæ ædificabantur.

Miraculũ.

TIMOTHEVS & Apollinaris apud Remensem vrbem, consummato martyrio cœlestia meruerunt, quorum reliquias quidam ædificata in eorum honore basilica deuotus expetiit. Pontifex vero qui aderat, cum honore per presbyterum dirigit. Cumque iter ageret, mulier importuna, & credo indigna merito, in via procedit, salutatoq; presbytero, deosculatur linteum, quo sacræ tegebantur fauillæ, rogat sibi de his aliquid cõdonari. Tunc presbyter diu dubitans, & tribuere differens, victus tandem ab improbitate eius, dimisit ei particulam, ascendensque sonipedem iter expedire cœpit iniunctum, & percutiens vtraq; equi latera, nequaquam poterat promoueri. Ipse verò grauatus erat vt vix caput valeret erigere. Intelligens autem martyrum se virtute teneri, pœnitentia motus, vtiliter recepit quod negligentia intercedente largiri præsumpsit, restitutoq; in capsa quod abstulerat, abire permissus est. I.

ANN. 40.

IOSEPHI HVMILIS ET MINIMI LAVDATIO IN SANCTVM APOSTOLVM BARTHOLOMÆVM.

HABETVR IN SIMEONE METAPHRASTE.

AVGV. 24

VIVS concionis author, & diei festi iucunditatem spiritualem nobis afferentis hilaritas, est B. Apostolus Barthol. qui cum diuinus sit Apostolus, & luminis splendore, purisq; S. Spiritus fulgoribus tantum illustretur, quantũ verbis explicari non põt: nobis et lumen suggerit, qui sacram & gloriosam eius memoriam celebramus. Age igitur diuinis vocibus illũ collaudantes q̃ maxime possumus, diuina ipsius narratione delectemur, & laudationibus honoremus virum, quo uis honore superiorem. Laudemus Apostolum, à Deo ipso laudatum. Beatum prædicemus eum, qui semper beatus est. Eius gloriam celebremus quem extulit diuina gloria. Videamus quisnam antè fuerit, & qualis postea euaserit, quemadmodum qui prius idiota erat, & pauperem vitam agebat, omni ex parte sapiens effectus, & omnium bonorum diuitiis ornatus fuerit: quemadmodum è terrestri cœlestis euaserit, è minimo maximus, & ex piscium piscatore, hominum piscator factus sit. I.

Bartholomæus piscium piscator.

Electio eius ad Apostolatum.

ITAQVE cum Deus ipse homo factus, propter misericordiæ suæ viscera nostrũ corpus gestaret, & discipulorum delectum haberet, is, inquam, qui prænouit omnia, priusquam generentur, celebertimũ Apostolum Bartholomæum delegit, amicumq; sibi verum & fidelem cooptauit. O diuinæ vocationis præstantiam, ô magnam & singularem felicitatem, ô qualem hic inuenit magistrum, qui maximis mysteriis eum initiauit, & sapientem effecit: ô beatam illam animam, dignam habitam, quæ cum Deo versaretur, cum Deo & omnipotente Domino cibum sumeret, & sacra doctrina, orationem & facultatem omnem superante, instrueretur. II.

Res à S. Bartholomæo præclare gestæ.

POSTEA verò, quam Magistrum suum in Cruce suffixum, eundemq; sepultum, & post resurrectionem ad cœlos ascendẽtem vidit, & sanctissimi spiritus dono æque, ac reliqui Apostoli, donatus est, tanq̃ generosus aliquis miles, validissimis armis vndiq; munitus, aduersus hostile bellũ prosiluit. & ipsos quidẽ hostes validissime percussit, his verò, qui ad vitam ipsam venire studebant, salutẽ conciliauit. Tetendit orationis suæ retia, & gentes ipsas profundo ereptas, illas quidem captiuas, sed ad vitam tñ ductas, conseruauit: euertit idolorum templa, & Dei Ecclesias erexit: humana corda in sterilitatem cõuersa, cœlestis doctrinæ aratro renouauit: eaq; ita excoluit, vt tanq̃ feraces campi, fructũ ferre possent: accendit miraculorum facem, & affectuum humanorum caliginem profugauit: in quascunq; partes permeabat, velut stella quædam iustitiæ solem prædicans, illustremque fulgorem emittens, fallaciæ tenebras destruebat: & oratione quidem dæmones ipsos fugabat, precibus autem morbos insanabiles curabat, leprosos mundos faciens, cæcis visum restituens, claudos ad currendum expeditos reddẽs, corda denique & animos imbecilliores confirmans. III.

Prædicat Hierapoli cum Philippo.

Non vipe rã coluisse Hierapolitanos, sed alios Deos notat ex Eusebio 2. de prepar. Euangel. c. 4 Baron ann. 14. §. 3.

ERAT vna cum Bartholomæo & B. ille Apostolus Philippus, quo cũm multo tempore diuinum Euangelium prædicauit. Hi cum in vrbẽ Hierapolim venissent, cui prius nomẽ erat Ophioryme, multas ærumnas, & cruciatus non mediocres sustinuerunt, cum eius ciuitatis homines violenti essent, & valde inhumani: quippe qui viperã colere consueuerant, venenũ pestiferũ & lethale, tanq̃ fructum aliquẽ percipiẽtes. Illi cum diuinos Apostolos vidissent, dicebãt nouũ quendã Deum ab illis nunciari, & à vetere cultu ipsos auerti, atq; à paternis traditionibus abalienari. Quamobrẽ cum manus in eos iniecissent, admirãdę sanctitatis virũ Apostolũ Philip. cruce cõdemnauerũt: Diuinus aũt Barthol. instar alicuius bouis aratoris, à suo cõpare separatus ingemiscebat, ac lamentabatur qdẽ, sed nõ desinebat tñ suauẽ illũ sulcum ducere, qui animarũ agricolæ Deo vberes fructũ allatũ esset: quinimò ita vt cõsueuerat, huc atq; illuc obibat, IV.

S. Philip. crucifigitur

fidei

fidei sermonem disseminans, prauam zizaniam euellens, & quicquid salutare ijs esset, qui eum suscipiebant, diligenter declarans. O beatos illos pedes, Euangelicis gressibus speciosos factos, & ad infinitarum animarum adeptionem recta via progredientes: ô linguam illam diuinam, ex qua salutaris potus effluxit, qui ab impietatis æstu multos liberauit: ô manus, quæ violentos hostes expugnârunt, & animas ipsas è diaboli manibus eripuerunt: ô diuinos & illustres oculos, per quos multorum oculi patefacti sunt, qui erant perfidiæ tenebris obscurati.

V. CVM igitur regiones illas ita peragraret, venit ad vrbem quandam: cuius ciues cùm idolorum superstitione liberâsset, ab eius loci Præside crucis supplicio & ipse condemnatus est. Ad quam dum beatus ille accederet, totus gaudio perfusus: Salue, inquit, Crux, per quam humanum genus gaudio affectum est. Salue, eius Crucis imitatio, per quam mortem dissoluit, & mortales ipsos immortalitate donauit, Salue Crux, in quam cum Christus ascendit, terrenos homines cœlestes effecit. Salue Crux, quæ mihi hinc migranti vehiculum effecta es, quo ad cœlos perduci possim: quæ denique mei præceptoris imitatorem me fecisti. Ad te ascendo, neque moram duco: iam enim tempus meum completum est. Bonum certamen certaui, cursum consummaui, fidem seruaui: opus, quod mihi Christus magister meus tradidit, perfeci. Hæc cum dixisset, & Deum precatus esset, rogauit carnifices illos, vt verso in terram capite, in cruce suffigeretur: nec rectus, quemadmodum eius magister, in crucem ageretur: ita & in ipsis cruciatibus suam in magistrum reuerentiam conseruabat. Quin etiam in cruce suffixus, cum fratribus loqui non destitit, quoad sanctissimam illam animam Deo tradidit. Cuius ascensum Angeli applausu exceperunt, aër purgatus est, & diuinorum Apostolorum chorus exultauit.

Similiter & S. Bartholomæus verso tamen in terram capite vt S. Petrus. Vide Baron. in notis ad Martyrologium 25. Augusti.

VI. CVM vero multum temporis præteriisset, eius regionis Tyranni, vitæ prauitatem exercentes, & multorum deorum ebrietate debacchantes, cum viderent loculos illos, in quibus beati Apostoli Bartholomæi reliquiæ conditæ erant, splendida quædam & illustria miracula edere, & eos à morbis liberare, qui eo accedebant, prauum consilium & suo proposito dignum inierunt. Venite, inquiunt, in profundũ mare corpus hoc demergamus. Sed, ô miseri, eiusne corpus in mare demergetis, qui profundum illum draconem in altum demersit, qui salutaris aquæ fontem aperuit, & abundè cælestia dogmata hominibus impertiuit: Venite, inquiunt, mari obruamus. Eumne vos obruetis, qui veritatem antea obrutam detexit, & infidelitatis falsedinem exterminauit? Venite, inquiunt, & temerarium furorem effundentes, in maritimas vndas hoc corpus proijciamus, ne ex eo, tanquam è rationali aliquo flumine, salus ad eos defluat, qui morborum angustiis comprimuntur.

Demergitur eius sanctum corpus in mare

VII. HÆC cum dixissent, quod cogitârant, aggressi sunt, & vna cum quatuor aliorum martyrum loculis, beati Bartholomæi reliquias in mare deiecerunt. Martyres autem illi gloriosi, Apostolum Bartholomæum valde inclytum, duo à dextera, & duo à sinistra parte, medium habentes, Pontum ipsum sine fluctuatione aliqua trãsmittebant. Cumque ad Bosphorum Thracium in Propontidem venissent, Hellesponti angustias transiêrunt: deinde transmisso Ægeo & Ionio mari, ad Siciliam applicuerunt: & Syracusas ad sinistram derelinquentes, atque Occidentem versus tendentes, ad insulam Liparim peruenerunt. Itaque celeberrimus ille Apostolus ad eam insulam deductus est. Diuini autem illi martyres cum id compleuissent, quod Deus voluerat, quam celerrime rediêrunt in eam viam, in quam vnumquemque diuina prouidentia direxit. Statim autem is, qui Ecclesiam Liparis Insulæ gubernabat, per diuinam reuelationem didicit, Christi Apostolum ad maris litus appulisse.

Vt eius reliquiæ in Liparim venerint.

VIII. ERAT eius Ecclesiæ gubernator Agatho ille, cuius gloria longè lateque apud omnes celebrabatur. Cum ille igitur properâsset, & loculos ad continentem appulsos vidisset, stupore & gaudio repletus, summa voce: Bene, inquit, quod huc venisti, vt portus salutaris, ad eos, qui pelagi fluctibus periculosis agitamur. Bene quod venisti, diuinum Spiritus paracleti flumen, ex quo veritatis aquæ scaturiunt, & pietas multa redundat. In mari viæ tuæ, & semitæ tuæ in aquis multis, & vestigia tua non cognoscentur. Veni, & animas nostras irriga, affectuum nostrorum feruorem reprime, cordium ianuas patefactas gratiarum tuarum muneribus repleas. Hoc à te Liparis insula supplex petit, quam habitare voluisti. Hæc, inquam, Insula his verbis te alloquitur: Tu, qui multo lumine illustris es, & illius diuini Orientis vere amicus, quomodo factum est, vt talis tantusq; apud meæ paupertatis Occidentem diuersatus sis, ab Orientis partibus commotus, & per maritimos sinus nobis ostensus? Diues facta sum, quæ antea paupertate laborabam, thesaurum magnum hodie sum consecuta: neque vlla in re Roma illa ipsa vrbe decantata, beatos Apostolos Petrum & Paulum habitatores tenente, inferior ego sum: Bartholomæum enim habitatorem possideo. Omnes insulæ mihi gratulemini, omnes vrbes, quæ vbique estis, mecum vnà exultate. In vobis multorum sanctorum corpora posita sunt: mihi satis est vnus pro omnibus.

Agatho Episcopus Liparimens. excipit sanctorum reliquias

Psalm 76.

IX. SED, ô beatissime, & diuinis Angelis par factus Apostole, quis tua præclara facta pro dignitate laudaret? Quis pericula, pro Christo à te suscepta, enumerare posset? Quæ cùm quotidie subires, à tristibus periculis mortales liberâsti. Tu vere sal illud es, quod corda illa, quæ euanuerant, atque insipida euaserant, condiuisti, & insciitiæ saliedine purgata, putredinem ex multorum deorum superstitione contractam, expurgâsti. Tu es rationale illud flumen, ex diuina sede profectum, iũcorum plenum torrentem abluens, Ecclesiæ vero sulcos replens, prauitatis riuos exsiccans, ipsius denique terræ faciem irrigans. Tu es sagena illa solidissima, quæ rationales pisces, in erroris profundo natantes, comprehendisti, eosque supernæ illi mensæ obsonium obtulisti. Tu es aureum illud candelabrum, in quo paracleti Spiritus ignis, tanquam fax quædam, adueniens, multiplicis vitij zizania combussit, & diuinæ cognitionis splendorem emisit. Tu es diuini Solis lucidus radius, qui à summo cœlo vsque ad extremum percurrens, & erroris tenebras imminuens, & iis, qui sedebant in vmbra mortis, hoc est in malis lethalibus, effulgens, per lauacrum regenerationis, Dei filios, mortales homines effecisti. Tu es preciosus ille lapis, ab angulari lapide illo missus, in quo Ecclesiam Christus ipse ædificauit, quæ nullo vnquam tempore quassari aut concuti poterit. Tu es purissimum illud aurum, & cœlestis Dei preciosissimum munus, lucis columna, Ecclesiæ fundamentum, Spiritus sancti diuersorium, magniloquentiæ præco, aquila in altum volans, suaue canens luscinia, cœlestis cicada, Angelus denique in humano corpore versans, aurea columna, stella lucidissima, florens paradisus, Spiritus sancti myrothecium, ægrotantium medicus, diuinæ gratiæ tuba, vitis fœcundissima, olea fructifera, fluctuantium portus, peccantium patronus, defessorum recreatio, oppressorum refugium, miraculorum fons, dæmonum profugatio, Apostolorum gloria, Angelorum ciuis, qui Prophetis sublimior, & martyrum consors fuisti, eius denique gloriæ, quæ reuelanda est, particeps, sempiternorum bonorum hæres, mundi lumen, omnium (vt summatim dicam) bonorum thesaurus.

Matth. 5.

Eximia S. Bartholomæi præconia.

X. ITAQVE salue, Bartholomæe, illius magni tonitrui fulgur, quod in tota mundi huius apparuisti, & idolorum insaniam ac noctem extinxisti. Salue, Bartholomæe, ille Spiritus sancti calamus celeriter scribens, qui legem in tabulis cordis pulcherrimè descripsisti: Legem, inquam, illam non veterem, sed valde nouam. Salue Bartholomæe, potentis Verbi sagitta acutissima, quæ hostium corda vulnerâsti, dæmonum peraërem vagantium turmas percussisti, & mortalium animas vitio vulneratas, sanas effecisti. Salue, Bartholomæe, qui idolorum templa solo adæquâsti, & homines ipsos viuentis Dei templa reddidisti. Salue Spiritus sancti gladius, qui alienigenarum turmas sermonis acie, & omnes mentes ad Christi obedientiam captiuas duxisti. Salue concinna sancti Spiritus paracleti cithara, rationalis

Psalm. 44.

tibia, Christi instrumentũ, quòd cœlestia dogmata nobis cecinisti, & prauæ impietatis modulationes confudisti, Salue cœlum perpulchrum, diuinis splendoribus illustre, in quo ille sol iustitiæ requiescit, & orationis dux, quo tu innixus, fallaciam omnem euertisti. Te quidem laudationibus extollere vellem, sed rerum multitudine confundor, & dictionis infirmitate opprimor: nam vel hi, qui oratoria facultate maximè præstant, inferiores sunt, quam vt te laudare possint: neq; quisquam est: qui pro dignitate laudes tuas narrare valeat. Tuis igitur precibus Deum ipsum nobis propitium facias, & peccatorum perturbationem, qua vexamur, sedare vel s, quique tuum diem festum recolimus, nobis omnibus delictorum veniam, & cœlestis gaudij participationem tuis orationibus impetres, in Christo Iesu Domino nostro: cui gloria cum patre & Spiritu sancto, nunc & semper, & in sæcula sæculorum, Amen.

Inuocat an thor S Bartholomæũ.

Sacrum corpus S Bartholomæi Apostoli ex Liparitana insula circa annum Domini 832. translatum est Beneuentum. Capto verò postmodum Beneuento, Otho II. Imperator B. Apostoli ossa inde asportauit, ac Romæ in Licaonia insula in tumba porphyretica collocauit anno Domini 983. cogitans eadem per Tyberim & mare in terram suam deportare, sed eo breui vita exempto preciosus thesaurus Romæ remansit, vbi pia fidelium veneratione honoratur. Vide Baron. in notis ad Martyrolog. 25. August.

An. 640.

VITA S. AVDOENI EPISCOPI ROTHOMAGENS. CVIVS ETSI MS. IDEMQVE PERVETVSTVS CODEX AVTHOREM NON EXPRIMIT, puto tamen eam esse, quam scripsit Anno salutis 956. Fridegodus S. Odonis Diaconus. Stylum in gratiam Lectoris passim nonnihil correxit F. Laurentius Surius.

Aug. 24. Diuersa dona sanctorum hominum.

CONDITOR mundi omnipotens Deus, sicut sphæram cœlestem multis, sed diuersis, distinxit sideribus: ita Ecclesiam adhuc in terris peregrinantem, quasi quibusdam luminibus illustrare non desinit: In quibus alij miraculis coruscant, alij doctrina salutari quasi pluuia corda piorum irrigant: plerique per martyrij gloriam rubent instar rosæ: non pauci virginitatis integritate candent vt lilium: Hos prudentia prudentes, illos iustitia iustos, alios fortitudine fortes, nonnullos temperãtia temperantes reddit. Vnum tamen vinculum charitatis eos omnes, & sibi inuicẽ, & suo conditori coniungit & sociat: per quam & singularia vniuersorum, & vniuersa fiunt singulorum: & sicut hortus, diuersis herbarum vel aromatum generibus consitus, odorem suauissimum longè latèque diffundit: ita isti Deo & hominibus, virtutibus suauiter redolentes, dicunt: Christi bonus odor sumus Deo, & illud: Aliis quidem sumus odor vitæ in vitam, aliis odor mortis in mortem. In qua sanctissima Dei Ecclesia beatus Audoenus antistes, quasi quædam splendidissima stella, vel solidissima columna, vel etiam candidissimum lilium emicuit. Siquidem populos doctrinæ suæ radiis illuminauit, contra omnes impetus diabolicæ atque hæreticæ prauitatis vt columna immobilis stetit, vt lilium virtute castitatis enituit. Tum etiam honore virtutis insignis, pudoris admiratione laudabilis, dignitate præclara excelsus, humilitate lucidissima submissus fuit. Vitia denique, quibus humana vexatur fragilitas, patientiæ virtute calcauit, inanes curas procul abegit, animi motus validis constantiæ habenis ceu athleta insignis, mirabiliter compressit. Gemino namque certauit agone, quando & ciuibus suis verbum immortalitatis semper abundè suppeditauit, & saluti animæ suæ perpetuo consulere non destitit: tanto proinde nunc clarior & gloriosior apud Dominum, quantò prius in certamine fortior. De cuius egregia vita vt aliquid digne stylo exarare possimus, inuocanda nobis est summa maiestas sanctæ & indiuiduæ Trinitatis: vt quæ brutæ quondam asellæ id præstitit, vt humana p..sset voce loqui, nobis sensuum verborumque copiam tribuat ad enarranda munera diuina.

2. Cor. 2.

Num. 22.

S Audoeni patria.

Parentum eius religio & integritas.

Galat. 6.

I.

TEMPORIBVS Clotarij clarissimi principis, filij Chilperici Regis Francorum, anno plùs minùs vicesimo regni eius, pago Suessionico, quinque milliaribus ab ipsa ciuitate distante, eo loco, quem Sanciacum vocant, orti sunt tres venerabiles viri, ex vno semine nobiles in sæculo geniti, & gratia omnipotentis Dei cælitus illuminati: puta, Ado, Dado, & Rado. Nati sunt autem patre Authario, matre verò Aiga. Cum essent autem nobilissimi carnis origine, fuêre nihilominùs erga Christianæ religionis deuotionem perquam studiosi. Cuncta enim, quæ possidebant siue in fundis, siue in diuitiis, in hospites, in pauperes, in peregrinos, in monachos summo studio conferebant: operantes quidem, vt Apostolus docet, bonum in omnes, maximè tamen ad domesticos fidei. Erant ambo fidei integritate puti longanimitatis spe præcipui, charitate non ficti, verbum vitæ aure percipere, & corde retinere, sine fatigatione satagebant, idque ab iis, quorum doctrinam & fidei puritas, & morum sanctitas commendatet. In eorum domo, non vt assolet in quorundam sæcularium conuiuiis, mimorum vel histrionum carmina fœda, sed Euangelica, vel Apostolica, siue Prophetica personabant oracula: illum diem sanctum, illum duxêre solennem, quando aliquem diuini verbi præconem hospitio recipere meruissent.

S Columbanus venit in Gallias.

Eius vita habetur 21. Nouemb.

* Materna.

II.

CONTIGIT autem eo tempore, virum Deo dilectum Columbanum, genere Scotum, cœnobiorum Luxouiensis in Gallia, Bobiensis in Italia fundatorem, ex Hybernia insula in Gallias petuenire: qui relicto paterno solo, parentum domo, cunctisque, quibus mundi amatores pro magno vtuntur, voluntatiam paupertatem & salubertimam peregrinationem, pro amore Christi & regni cœlestis arripuit. Cuius viri doctrina vel vita qualis fuerit, qui scire desiderat, ex libro, qui vitam moresque eius ornato edisserit sermone, scire poterit. Accidit autem eisdem temporibus, beatum Columbanum, insignem Dei cultorem, de domo Hagnerici summi consiliarij Regis Clotarij remeantem, ad villam quandam in litore amnis *Matronæ sitam, Vuilciacum nomine, petuenire, ibique prædictum virum illustrem Authariu cum nobili coniuge sua Aiga inuenire. Qui cum virum Dei magno exultantes gaudio suscepissent, & venerabilibus obsequiis ei gratificari studerent: inter cætera salutifera beatorum virorum colloquia, religiosissima mater iam dictorum trium puerorum, ad benedicendum, infantulos vero Dei cultori obtulit, obsecrans vt eis beneprecaretur. Videns autem eos vir sanctus, præscius futurorum, secundum piæ matris fidem infantulis benedixit, & prophetico spiritu prædixit eos futuros in Christianæ religionis virtutibus eximios, honoribus & dignitate sæculari claros, in aula etiam regum gloriosos. Nec potuit tanti viri benedictio, cassa vel fortuita vlla ratione putari. Mox ergo, vt pubescere cœperunt, primum Clotario Regi, deinde Dagoberto in cunctis inuenti sunt gratissimi. Sed illi ad cœlestia tendentes, inter pestifera mundi huius negocia, religiosa semper hominum sanctorum consortia amabant: & licet ordine diuerso, at singulos tamen promissionum est effectus consecutus.

Prophetia S. Columbani de Adone, Dadone, & Radone.

III.

NAMQVE primogenitus Ado, cuncta huius mundi obstacula contemnens, semetipsum abnegans, & propriis voluntatibus renuncians, ex Dei beneficio in castris Regis æterni perpetuò militare elegit: monasticamque appetens vitam, mortiferam mundi huius calcauit dulcedinem. Itaque monasterium Lodariense ad *Matronæ fluuium præclare condidit in proprio solo, in quo ad præscriptum regulæ almi patris Columbani viuerent fratres, ad eam rem adiuuante eum beatissimo germano suo Audeono: ditauitque illud rebus & opibus omnibus, atque etiam disciplinis Ecclesiasticis instruxit.

Monasterium Lodariens. * Materna.

RADO